

Komisja Europejska

[PL] MARZEC 2016 R. — PIERWSZE WYDANIE

EMAS i zmieniona norma ISO 14001

EMAS. efektywność — wiarygodność — przejrzystość.

KONTEKST

15 września 2015 r. opublikowano oficjalną nową wersję normy ISO 14001. Od roku 1996, w którym po raz pierwszy wydano normę, zmieniano ją dwukrotnie. **Jedną z głównych innowacji w nowej wersji jest tzw. „struktura wysokiego poziomu”, która zostanie wprowadzona we wszystkich normach zarządzania ISO.** Struktura wysokiego poziomu ma ułatwiać łączenie wymogów różnych norm zarządzania (np. normy ISO 9001 dotyczącej zarządzania jakością) w celu stworzenia zintegrowanego systemu zarządzania.

Normę ISO 14001 zmieniono z dwóch głównych powodów. Po pierwsze dostosowano normę do struktury wysokiego poziomu używanej w normach ISO. Po drugie wprowadzono zmiany, które miały na celu ulepszenie normy poprzez włączenie 21 uprzednio zidentyfikowanych tematów do poprawy. **Głównym celem zmiany było wzmocnienie integracji systemu zarządzania środowiskowego organizacji z jej główną działalnością, a zatem przesunięcie systemu z poziomu specjalisty ds. ochrony środowiska do poziomu kierownictwa niższego szczebla.** Poprzez zmianę normy ISO chce zapewnić zestaw wspólnych i niezmiennych wymogów co najmniej na kolejne 10 lat.

ISO 14001

ZMIENIONA NORMA

+ STRUKTURA WYSOKIEGO POZIOMU

1. KWARTAŁ 2016 R.

Sporządzenie przez KE we współpracy z państwami członkowskimi projektów załączników

2. KWARTAŁ 2016 R.

Przedstawienie końcowych projektów państw członkowskim

3. KWARTAŁ 2016 R.

Zebrań informacji zwrotnych od państw członkowskich i dostosowanie

4. KWARTAŁ 2016 R. —

1. KWARTAŁ 2017 R.

Proces przyjęcia i publikacja

Wpływ na EMAS

Od 2001 r. załącznik II do rozporządzenia w sprawie EMAS zawiera również wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego według normy ISO 14001. **Komisja Europejska planuje obecnie włączenie zmienionej normy ISO 14001 do załącznika II.** Służby Komisji ściśle współpracują z państwami członkowskimi w celu ustalenia, czy wymagane jest wprowadzenie zmian w rozporządzeniu w sprawie EMAS. Wezmą pod uwagę nowe wymogi określone w zmienionej normie ISO 14001 i wprowadzą ewentualne zmiany w kolejnych załącznikach do rozporządzenia w sprawie EMAS. Publikacja zmienionych załączników jest planowana na początek 2017 r. W tabeli na następnej stronie przedstawiono przegląd zmian mających zastosowanie do EMAS. **Po opublikowaniu zmienionej wersji przewidywany jest okres przejściowy, który zapewni organizacjom zarejestrowanym w EMAS czas na dostosowanie się do niej.**

CHRONOLOGIA WPROWADZANIA ZMIAN W ROZPORZĄDZENIU W SPRAWIE EMAS

EMAS i zmieniona norma ISO 14001

Zmiany mające zastosowanie do EMAS

ISO 14001 : 2015 (Zmiany na czerwono)

- 4.1 Zrozumienie organizacji i jej kontekstu**
- 4.2 Zrozumienie potrzeb i oczekiwań zainteresowanych stron**
- 4.3 Określenie zakresu systemu zarządzania środowiskowego
- 4.4 System zarządzania środowiskowego

- 5.1 Przywództwo i zaangażowanie**
- 5.2 Polityka środowiskowa**
- 5.3 Role, odpowiedzialność i uprawnienia w organizacji

- 6.1.1 Działania w celu określenia ryzyka i możliwości**
- 6.1.2 Aspekty środowiskowe**
- 6.1.3 Zobowiązania dotyczące zgodności z prawem**
- 6.1.4 Planowanie działań
- 6.1.5 Cele środowiskowe i planowanie ich osiągnięcia
- 6.2.1 Cele środowiskowe
- 6.2.2 Planowanie działań w celu osiągnięcia celów środowiskowych

---

- 7.1 Zasoby
- 7.2 Kompetencje
- 7.3 Świadomość
- 7.4.1 Komunikacja**
- 7.4.2 Komunikacja wewnętrzna**
- 7.4.3 Komunikacja zewnętrzna**
- 7.5.1 Udokumentowane informacje
- 7.5.2 Tworzenie i aktualizacja

- 8.1 Planowanie i kontrola działań operacyjnych
- 8.2 Gotowość na sytuacje awaryjne i reagowanie na nie

- 9.1.1 Monitorowanie, pomiary, analiza i ocena**
- 9.1.2 Ocena zgodności**
- 9.2.1 Audyty wewnętrzne
- 9.2.2 Program audytów wewnętrznych
- 9.3 Przegląd zarządzania

- 10.1 Poprawa
- 10.2 Niezgodność i działania naprawcze
- 10.3 Ciągła poprawa**

ZMIANY MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO EMAS

- 4.1 Zrozumienie organizacji i jej kontekstu**

- 4.2 Zrozumienie potrzeb i oczekiwań zainteresowanych stron**

- 5.1 Przywództwo i zaangażowanie**

- 6.1.1 Działania w celu określenia ryzyka i możliwości**

- 6.1.2 Aspekty środowiskowe**

**Zmieniona norma
ISO 14001 będzie wymagać
wprowadzenia kilku formalnych
zmian przez organizacje
zarejestrowane
w EMAS**

**EMAS nadal
pozostaje najlepszym
narzędziem zarządzania
środowiskowego**

EMAS i zmieniona norma ISO 14001

ZMIANY W ROZPORZĄDZENIU W SPRAWIE EMAS

+ ZMIANA ZAŁĄCZNIKÓW

Jakie zmiany będą musiały zostać wprowadzone przez organizacje zarejestrowane w EMAS?

Nowa wersja normy ISO 14001 nadal będzie stanowić część rozporządzenia w sprawie EMAS jako załącznik II. **Organizacje zarejestrowane w EMAS będą musiały wprowadzić tylko kilka zmian formalnych w związku ze zmianą normy ISO 14001** (patrz tabela na s. 3, 4 i 5). Najważniejsze zmiany dotyczą przeglądu środowiskowego — jego struktura prawdopodobnie zostanie zmodyfikowana, a jego zakres rozszerzony. Tak jak obecnie, żadne z wymogów normy ISO 14001:2015 nie będą wykraczać poza zakres wymogów EMAS. **Po włączeniu normy ISO 14001:2015 do załącznika II w EMAS zostaną zachowane następujące wyróżniające go cechy:**

- Wykazana zgodność z prawem
- Zaangażowanie w ciągłą poprawę efektów działalności środowiskowej
- Obowiązkowe informowanie ogółu społeczeństwa
- Udział pracowników

Przeгляд przewidywanych istotnych zmian

W tabeli poniżej przedstawiono nowe wymogi zawarte w normie ISO 14001:2015, które uzupełniają wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie EMAS z 2009 r. Te elementy prawdopodobnie zostaną włączone do EMAS poprzez zmianę załączników (głównie załączników I i II). Możliwe są również dalsze zmiany. **Jeżeli chodzi o użytkowników, prawnie obowiązującą wersją rozporządzenia w sprawie EMAS jest najnowsza wersja opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.** W okresie przejściowym po przyjęciu nowego rozporządzenia w sprawie EMAS, gdy nadal obowiązywać będzie wersja z 2009 r., weryfikatorzy środowiskowi będą również uznawać wdrożoną normę ISO 14001:2015 jako spełnienie wymogów załącznika II do rozporządzenia.

↓ PRZEGLĄD PRZEWIDYWANYCH ISTOTNYCH ZMIAN

NOWY ELEMENT NORMY ISO 14001

4.1 Zrozumienie organizacji i jej kontekstu (nowy rozdział)

Organizacja musi określić kwestie zewnętrzne i wewnętrzne, które mają zastosowanie do jej celu i wpływają na jej zdolność do osiągnięcia założonych rezultatów systemu zarządzania środowiskowego. Takie kwestie powinny obejmować warunki środowiskowe, na które wpływa organizacja lub które mogą wpływać na organizację.

ROZSZERZENIE EMAS

Wymogi w dużej mierze już włączone do EMAS poprzez przegląd środowiskowy, z wyjątkiem kilku dodatkowych elementów. Obejmują one w szczególności kwestie wewnętrzne i zewnętrzne, które mogą mieć znaczenie dla kontekstu organizacji:

- warunki środowiskowe [...], które wpływają na cel organizacji [...], takie jak klimat, jakość powietrza, jakość wody, dostępność zasobów naturalnych i różnorodność biologiczna;
- zewnętrzne warunki kulturowe, społeczne, polityczne, prawne, regulacyjne, finansowe, technologiczne, gospodarcze, naturalne i związane z konkurencją — międzynarodowe, krajowe, regionalne lub lokalne;
- wewnętrzna charakterystyka lub warunki organizacji, takie jak [...] kierownictwo strategiczne, kultura i zdolności.

EMAS i zmieniona norma ISO 14001

☰ ↓ PRZEGLĄD PRZEWDYWANYCH ISTOTNYCH ZMIAN

NOWY ELEMENT NORMY ISO 14001	ROZSZERZENIE EMAS
<p>4.2 Zrozumienie potrzeb i oczekiwań zainteresowanych stron <i>(nowy rozdział)</i></p> <p>Organizacja musi określić:</p> <ul style="list-style-type: none"> → zainteresowane strony, których dotyczy system zarządzania środowiskowego, → istotne potrzeby i oczekiwania (tj. wymogi) tych zainteresowanych stron, → które z tych potrzeb i oczekiwań staną się zobowiązaniami dotyczącymi zgodności z prawem.	<p>○</p> <p>Rozszerzenie przeglądu środowiskowego w celu uwzględnienia oczekiwań zainteresowanych stron i ustalenia, które z tych oczekiwań staną się zobowiązaniami organizacji dotyczącymi zgodności z prawem.</p>
<p>5.1 Przywództwo i zaangażowanie <i>(nowy rozdział)</i></p> <p>Wyższe kierownictwo powinno wykazywać przywództwo i zaangażowanie w odniesieniu do systemu zarządzania środowiskowego poprzez:</p> <p>a) przyjęcie odpowiedzialności za skuteczność systemu zarządzania środowiskowego, [...]</p>	<p>○</p> <p>Ogólnie odpowiedzialność za systemy zarządzania środowiskowego spoczywa na wyższym kierownictwie organizacji. Określa ono sposób delegowania zadań i odpowiedzialności.</p> <p>W porównaniu do poprzedniej wersji normy ISO 14001 wzmocniono zaangażowanie kierownictwa niższego szczebla organizacji.</p>
<p>6.1 Działania w celu określenia ryzyka i możliwości <i>(nowy rozdział)</i></p> <p>[...]</p> <p>Podczas planowania systemu zarządzania środowiskowego organizacja musi [...] określić ryzyko i możliwości powiązane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> → aspektami środowiskowymi (patrz punkt 6.1.2), → zobowiązaniami dotyczącymi zgodności z prawem (patrz punkt 6.1.3) oraz innymi kwestiami i wymogami określonymi w punktach 4.1 i 4.2, które muszą zostać uwzględnione w celu: → zapewnienia, że system zarządzania środowiskowego może osiągnąć zamierzone rezultaty,	<p>○</p> <p>Organizacja musi wdrożyć i udokumentować podejście oparte na ryzyku w odniesieniu do systemu zarządzania środowiskowego. Pomoże to w osiągnięciu zamierzanych celów systemu zarządzania środowiskowego.</p> <p>Ryzyko i możliwości można powiązać m.in. ze zobowiązaniami dotyczącymi zgodności z prawem. W przypadku nowej normy ISO 14001 to powiązanie nie ma zastosowania wyłącznie do zobowiązań dotyczących zgodności z prawem, ale także do innych wymogów, które organizacja chce spełniać. Organizacja powinna określić ryzyko i możliwości powiązane z aspektami środowiskowymi, zobowiązaniami dotyczącymi zgodności z prawem oraz innymi kwestiami określonymi w załączniku I i wymienionymi w punktach 4.1 i 4.2 powyżej. To ryzyko i możliwości mogą zostać włączone do przeglądu środowiskowego.</p>

EMAS i zmieniona norma ISO 14001

☰ ↓ PRZEGLĄD PRZEWDYWANYCH ISTOTNYCH ZMIAN

NOWY ELEMENT NORMY ISO 14001	ROZSZERZENIE EMAS
<p>→ zapobiegania niepożądanym skutkom lub ograniczenia niepożądaných skutków, takich jak potencjalne zewnętrzne warunki środowiskowe, które mogą wpłynąć na organizację,</p> <p>→ osiągnięcia stałej poprawy. [...]</p> <p>Organizacja musi utrzymywać udokumentowane informacje dotyczące:</p> <p>→ ryzyka i możliwości, które należy uwzględnić, [...]</p>	
<p>6.1.2 Aspekty środowiskowe <i>(poprzednio: 4.3.1)</i></p>	<p>○</p>
<p>W określonym zakresie systemu zarządzania środowiskowego organizacja powinna określić aspekty środowiskowe swojej działalności, produktów i usług, które może kontrolować i na które może wpływać, a także powiązany z nimi wpływ na środowisko, z perspektywy cyklu życia.</p> <p>[...]</p>	<p>Organizacja musi w większym stopniu uwzględnić perspektywę cyklu życia podczas określania aspektów środowiskowych i definiowania procesów oraz procedur w odniesieniu do jej działalności, produktów i usług. Może to obejmować etapy takie jak pozyskiwanie surowców, projektowanie, produkcja, transport/dostawa, stosowanie, przetwarzanie po wycofaniu z eksploatacji i końcowa utylizacja, przy czym będą się one różnić w zależności od działalności organizacji. Ponadto należy wzmocnić aspekt korzyści dla środowiska i różnorodności biologicznej podczas oceny znaczenia aspektów środowiskowych.</p> <p>Nie jest jednak wymagane przeprowadzanie analizy cyklu życia. Ten nowy wymóg w nieznacznym zatem stopniu wykracza poza obecne wymogi rozporządzenia w sprawie EMAS.</p>

ŹRÓDŁO: DIN EN ISO 14001-2015: DEUTSCHES INSTITUT FÜR NORMUNG (DIN) — BEUTH VERLAG:
WWW.BEUTH.DE/DE/NORM/DIN-EN-ISO-14001-2015/236721041

Informacje o wydawcy

© Unia Europejska 2016 r.
autorzy: Alexandra Skinner (Centrum informacyjne EMAS — adelphi),
niemiecki organ doradczy EMAS (UGA)
i Sébastien Paquot (Komisja Europejska)
Powielanie jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Dane kontaktowe

Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie internetowej
EMAS www.emas.eu lub w Centrum informacyjnym EMAS
pod adresem emashelpdesk@adelphi.de